Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2024-0195

(mr. F.H.E. Boerma, voorzitter en mr. M.C. Mulder, secretaris)

Datum uitspraak	5 maart 2024
Klacht van	De heer [naam 1] en mevrouw [naam 2], verder te noemen de consumenten
Tegen	Santander Consumer Finance S.A. (Branche Nederland), gevestigd te Utrecht, verder te noemen Santander
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering toegewezen

Samenvatting

De consumenten stellen dat zij op basis van eerdere uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid recht hebben op een vergoeding voor te veel betaalde rente voor het doorlopend krediet dat zij bij Santander hebben afgesloten. Santander heeft dit betwist en heeft haar bezwaren tegen de Kifid-lijn aangevoerd. De commissie heeft de vordering van de consumenten in lijn met eerdere uitspraken toegewezen.

1. Procedure

1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consumenten; 2) de aanvullende stukken van de consumenten; 3) het verweerschrift van Santander; 4) de repliek van de consumenten.

1.2 De consumenten hebben bij repliek slechts aangegeven akkoord te gaan met de door Santander bij verweer overgelegde berekening. Om die reden is Santander niet in de gelegenheid gesteld om hierop nog nader te reageren.

1.3 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.4 De consumenten en Santander hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 Op 10 juni 2009 hebben de consumenten een doorlopend kredietovereenkomst gesloten met (een rechtsvoorganger van) Santander, met een kredietlimiet van € 7.500,- en een variabele effectieve jaarrente bij aanvang van 7,1% (hierna: het krediet).

2.2 Op de overeenkomst zijn de algemene voorwaarden van Santander van 1 mei 2009 van toepassing verklaard. Deze algemene voorwaarden bepalen onder meer het volgende:

> *"3.2 De looptijd en de kredietvergoeding*
>
> *a. Voor doorlopende kredieten geldt een variabele looptijd en een variabele kredietvergoeding. (...) Onder variabele kredietvergoeding wordt verstaan dat het vooraf vastgestelde kredietvergoedingspercentage per betalingstermijn gedurende de looptijd kan worden gewijzigd.*
>
> *(...)"*

2.3 Gedurende de looptijd van het krediet is de rente tweemaal gewijzigd, eenmaal per december 2009 en eenmaal per mei 2011.

2.4 Op 16 juni 2022 is het krediet volledig afgelost.

De klacht en vordering

2.5 De consumenten vorderen terugbetaling van door hen te veel betaalde rente. De consumenten voeren hiervoor het volgende aan.

2.6 Uit eerdere uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid is gebleken dat krediet-verstrekkers te veel rente in rekening hebben gebracht over hun kredieten. De consumenten zijn van mening dat dit in hun geval ook zo is en willen hiervoor gecompenseerd worden.

Het verweer

2.7 Santander heeft – verkort weergegeven en voor zover relevant – de volgende verweren gevoerd.

2.8 Het beoordelingskader van Kifid is onjuist. Een belangrijke reden hiervoor is dat de Kifid-lijn afwijkt van civiele rechtspraak. Santander heeft ten aanzien van dit bezwaar verwezen naar overheidsrechtspraak en artikelen in de literatuur. In het arrest van het Hof Amsterdam van 16 augustus 2022[1] is geoordeeld dat wijzigingsbedingen niet oneerlijk zijn. De uitspraken van civiele rechters over dit onderwerp lopen weliswaar uiteen, maar er is Santander in ieder geval geen uitspraak bekend waarin het beoordelingskader van Kifid, inclusief de wijze van uitleg van de renteclausule, wordt gevolgd.

2.9 Daarnaast heeft Santander kanttekeningen geplaatst bij de door Kifid gehanteerde referentierente. De DNB/CBS-referentierente is onvoldoende representatief. Dit wordt onder andere bevestigd door het feit dat DNB heeft besloten om per mei 2022 te stoppen met de publicatie van dit gemiddelde tarief.

[1] ECLI:NL:GHAMS:2022:2643, te vinden op rechtspraak.nl.

3. De beoordeling

Inleiding

3.1 De commissie ziet zich voor de vraag gesteld of de consumenten te veel rente hebben betaald voor het krediet. Voor zover hiervan sprake is, dient Santander dit bedrag uit hoofde van onverschuldigde betaling aan de consumenten terug te betalen. De Kifid-lijn voor vergelijkbare klachten volgt met name uit de uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid met de nummers 2019-005B, 2021-0020 en 2022-0036.[2] De commissie is van oordeel dat de Kifid-lijn ook van toepassing is op het onderhavige geval en dat de vordering van de consumenten moet worden toegewezen. Zij licht dit oordeel als volgt toe.

Het inhoudelijke oordeel van de commissie

3.2 Op basis van de kredietovereenkomst had Santander de bevoegdheid om de krediet-vergoeding te wijzigen (zie onder 2.2). Uit eerdere beslissingen van de Commissie van Beroep van Kifid volgt de opvatting dat een rentewijzigingsbeding zoals in dit geval door partijen bij aanvang van het krediet is overeengekomen, niet als onredelijk bezwarend dient te worden gekwalificeerd. De Commissie van Beroep van Kifid heeft daarbij duiding gegeven aan de uitleg van het beding.[3]

3.3 De consumenten zijn vóór het sluiten van de kredietovereenkomst door Santander niet voorgelicht over de samenstelling en opbouw van de kredietvergoeding en ook niet geïnformeerd over de wijze waarop zij de wijzigingsbevoegdheid zal gebruiken en welke omstandigheden daarbij van belang zijn. Daarmee heeft Santander de consumenten geen inzicht gegeven in de specifieke factoren die zij van belang acht voor het bepalen van de hoogte van de kredietvergoeding en de wijze waarop die factoren op de hoogte van de kredietvergoeding van invloed zijn. De commissie overweegt in lijn met eerdere uitspraken dat de consumenten daarom redelijkerwijs hebben mogen verwachten dat het rentewijzigingsbeding meebrengt dat de rente voor het krediet – kort gezegd – de ontwikkelingen van de marktrente volgt en dat wijzigingen alleen plaatsvinden bij het wijzigen van de marktrente.

3.4 Om te beoordelen of de consumenten te veel rente hebben betaald voor het krediet is door de Commissie van Beroep van Kifid een berekeningsmethodiek opgesteld. Daarbij is het vaststellen van de zogenoemde Delta van belang. Dat is het verschil tussen de startrente van het krediet en de marktrente op dat moment voor vergelijkbare producten (referentierente).

---

[2] Alle in deze uitspraak genoemde uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid (CvB Kifid) en de Geschillencommissie van Kifid (GC Kifid) zijn te vinden op www.kifid.nl/uitspraken.

[3] Zie uitspraak CvB Kifid nummer 2019-005B (onder 2.3 t/m 2.7) en 2021-0015 (onder 5.5).

Dit verschil moet Santander handhaven gedurende de looptijd van het krediet. Voor zover Santander daarvan in het nadeel van de consumenten is afgeweken, dient zij dit te vergoeden.

3.5 Santander heeft haar bezwaren ten aanzien van de Kifid-lijn naar voren gebracht. Santander heeft aangevoerd dat de Kifid-lijn afwijkt van de civiele rechtspraak en daarom aangepast moet worden. Santander heeft hiervoor verwezen naar uitspraken van de civiele rechter en artikelen uit de vakliteratuur. Dit bezwaar is (deels) ook aan de orde geweest in de zaak van de Geschillencommissie Kifid met uitspraaknummer 2022-0920A. In die uitspraak heeft de commissie al aangegeven zich ervan bewust te zijn dat de jurisprudentie van de civiele rechter ten aanzien van vergelijkbare rentewijzigingsbedingen andersluidend is, maar dat de overheidsrechtspraak niet eenduidig is over de kwalificatie van het rentewijzigingsbeding én niet consistent is met betrekking tot de gevolgen van vernietiging van een dergelijk beding.

3.6 Dit is ten tijde van deze uitspraak niet anders. De onderhavige zaak en de huidige stand van de jurisprudentie van de overheidsrechter geven de commissie geen aanleiding om van de Kifid-lijn af te wijken. De lijn is tot stand gekomen op grond van Nederlands en Europees recht waarbij de Commissie van Beroep van Kifid een vergelijkbaar rentewijzigingsbeding heeft getoetst aan Richtlijn 93/13/EEG betreffende oneerlijke bedingen in consumenten-overeenkomsten en artikel 6:233, aanhef en onder a, van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW). De commissie staat in het bijzonder de uitkomst van het beoordelingskader voor, omdat die naar het oordeel van de commissie billijk is en recht doet aan de belangen van partijen en de grootschaligheid van de problematiek. In navolging van de Kifid-lijn zijn door verschillende banken en kredietverstrekkers compensatieregelingen opgesteld die op grote schaal worden uitgevoerd. Deze elementen dragen eraan bij dat de commissie juist in de gegeven situatie dat de overheidsrechtspraak niet eenduidig is over de kwalificatie van het rentewijzigingsbeding én niet consistent is met betrekking tot de gevolgen van vernietiging van een dergelijk beding, de lijn van de Commissie van Beroep van Kifid ook in deze zaak en ook ten aanzien van deze kredietverstrekker weer volgt.

3.7 De bezwaren van Santander tegen de referentierente zijn ook in eerdere uitspraken beoordeeld en afgewezen.[4] Daarnaast is het niet langer publiceren van de referentierente, of de veronderstelde reden daarvoor, voor de commissie onvoldoende zwaarwegend om aan te nemen dat de referentierente daardoor onbruikbaar is geworden als maatstaf. Bij dit oordeel speelt mee dat de Commissie van Beroep van Kifid in de uitspraak met nummer 2021-0020 heeft overwogen dat er na onderzoek door deskundigen geen betere maatstaf naar voren is gekomen dan de DNB/CBS-referentierente. Dit geldt naar het oordeel van de commissie nog steeds.

[4] Zie onder meer GC Kifid nummer 2022-0920A en CvB Kifid nummer 2021-0020, te vinden op www.kifid.nl/uitspraken.

Berekening van de te veel betaalde rente

3.8 Santander heeft op verzoek van Kifid een berekening opgesteld conform de Kifid-berekeningsmethodiek. Daaruit volgt dat door de consumenten een bedrag van € 2.710,06 te veel is betaald. Deze berekening maakt onderdeel uit van het dossier en is aan de consumenten voorgelegd. De consumenten hebben ingestemd met deze berekening. Dit betekent dat de commissie, gelet op al het voorgaande, de vordering van de consumenten tot een bedrag van € 2.710,06 zal toewijzen.

Conclusie

3.9 De conclusie is dat Santander een bedrag van € 2.710,06 aan de consumenten moet vergoeden.

4. De beslissing

De commissie beslist dat Santander een bedrag van € 2.710,06 aan de consumenten vergoedt binnen vier weken nadat deze beslissing aan partijen is verstuurd.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 oktober 2023, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999
Website: www.kifid.nl